

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Daniely Zemanové, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **K. S. D.**, zastoupený opatrovníkem – SOZE (Sdružení občanů zabývajících se emigranty), se sídlem Mostecká 5, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 2. 2009, č. j. OAM-10/VL-18-P30-2009, ve věci mezinárodní ochrany, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 7. 2009, č. j. 63 Az 12/2009 - 32,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 7. 2009, č. j. 63 Az 12/2009 - 32, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení shora označeného pravomocného usnesení Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), jímž bylo zastaveno řízení o jeho žalobě proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 4. 2. 2009, č. j. OAM-10/VL-18-P30-2009; tímto rozhodnutím bylo řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, neboť podaná žádost byla vyhodnocena jako nepřípustná s tím, že k jejímu posuzování je příslušný jiný členský stát Evropské unie, a sice Slovinská republika [§ 10a písm. b) zákona o azylu].

Napadeným usnesením krajský soud řízení zastavil podle § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

„s. ř. s.“), v návaznosti na § 33 písm. b) a e) zákona o azylu s tím, že se stěžovatel nezdržuje v místě hlášeného pobytu a jeho změnu soudu neoznámil a nelze zjistit jeho místo pobytu. V odůvodnění tohoto usnesení přitom uvedl, že stěžovatel dne 11. 2. 2009 opustil Příjímací středisko Vyšní Lhoty a dle sdělení Policie České republiky bylo zjištěno, že v rámci Dublinského řízení byl proveden transfer stěžovatele do Slovinska.

V kasační stížnosti a v jejím následném doplnění stěžovatel předně poukázal na to, že nevyhnutelným důsledkem rozhodnutí o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany a určení Slovinské republiky jako státu odpovědného za posouzení podané žádosti je transfer stěžovatele do uvedené země a tím i opuštění České republiky, neboť podání žaloby proti danému rozhodnutí o zastavení řízení nemá ex lege odkladný účinek (§ 32 odst. 3 zákona o azylu). Současně stěžovatel uvedl, že jeho transferem nedošlo ke změně místa hlášeného pobytu, jelikož takovým místem je v intencích § 77 zákona o azylu myšleno azylové zařízení, případně jiné místo na území České republiky. Pokud by tomu bylo naopak, bylo by Ministerstvo vnitra povinno uplatnit postup podle § 77 odst. 3 zákona o azylu, neboť pobyt žadatele v jiném státě zajisté představuje skutečnost odůvodňující pochybnosti o dosažitelnosti žadatele pro účely řízení o udělení mezinárodní ochrany. V daném případě však neudělení souhlasu ve smyslu § 77 odst. 3 zákona o azylu nepřichází v úvahu, neboť transfer stěžovatele nastal na základě zákona – v důsledku rozhodnutí o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany a určení Slovinské republiky jako státu odpovědného za posouzení podané žádosti (viz výše), nikoli na základě vůle stěžovatele. V jeho případě nelze mluvit o místě hlášeného pobytu ve smyslu zákona o azylu a tudíž ani není možné, aby takové místo ohlásil. Závěr krajského soudu odkazující na ustanovení § 33 písm. e) zákona o azylu proto považuje za nesprávný a odporující právu na soudní a jinou právní ochranu (čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod).

Dále stěžovatel uvedl, že krajský soud nenáležitě přistoupil k opatření si informace o jeho pobytu a pak následně dospěl k závěru, že došlo k naplnění důvodu pro zastavení řízení podle § 33 písm. b) zákona o azylu. Domnívá se přitom, že vzhledem k informaci o jeho transferu do Slovinska neměl krajský soud rezignovat na další zjišťování místa pobytu, nýbrž se měl pokusit zjistit, kde se stěžovatel skutečně nachází (prostřednictvím Úřadu vysokého komisaře pro uprchlíky nebo odpovědného orgánu státní správy Slovinské republiky). V tomto ohledu stěžovatel poznamenal, že po něm nelze spravedlivě požadovat, aby pro zdárné hájení oznamoval místo pobytu v zahraničí, což může činit jenom s mimořádnými obtížemi, a taktéž poukázal na absenci náležitého poučení, že právě formální úkon oznámení místa pobytu má výrazný dopad na to, zda bude daná věc meritorně posouzena či nikoliv.

Závěrem poukázal na nedávný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2009, č. j. 8 Azs 21/2009 - 91, s tím, že závěry citovaného rozsudku lze vztáhnout i na postup krajského soudu v předmětné věci. Jestliže v uvedeném případě Nejvyšší správní soud shledal prodlevu v aktualizaci informací o místě pobytu stěžovatele jako zjevně nepřiměřenou mimo jiné s ohledem na fakt, že bylo v moci soudu poměrně jednoduše zjistit místo pobytu stěžovatele z evidence Ministerstva vnitra, lze stejně tak mít za nepřijatelný postup krajského soudu, který se nepokusil zjistit místo jeho pobytu, ani nevznesl dotaz postupem předvídaným v čl. 21 Nařízení Rady (ES) č. 343/2003

ze dne 18. 2. 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (dále jen „Dublinské nařízení“).

Vzhledem k výše uvedenému považuje stěžovatel usnesení krajského soudu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. za nezákonné a navrhuje, aby ho Nejvyšší správní soud zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Správní orgán ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ve všech částech výroku, tak i usnesení krajského soudu, byla vydána v souladu s právními předpisy. Navrhl proto zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen opatrovníkem, za kterého jedná osoba s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1. Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
2. Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
3. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
4. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Ve světle takto vymezených kritérií pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že předložená kasační stížnost předestírá k rozhodnutí otázku procesního postupu krajského soudu v souvislosti se zjišťováním pobytu stěžovatele, u něhož proběhl transfer do státu odpovědného za posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a tato si zasluhuje věcné projednání z důvodu uvedeného sub 4) kritérií přijatelnosti, tj. pro zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (§ 104a s. ř. s.).

Jak vyplývá ze správního spisu, jakož i z navazujícího spisu soudního, stěžovatel dne 11. 2. 2009 na území České republiky (v Příjímacím středisku Vyšší Lhoty) osobně převzal rozhodnutí správního orgánu, jímž bylo zastaveno řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť podaná žádost byla vyhodnocena jako nepřijatelná s tím, že k jejímu posuzování je příslušná Slovinská republika. Následně dne 17. 2. 2009 již ve Slovinské republice podal stěžovatel k poštovní přepravě žalobu, datovanou 16. 2. 2009 a psanou ve slovinském jazyce. V návaznosti na to krajský soud ustanovil tlumočnicka a uložil mu přeložit podanou žalobu, obsahující mj. i adresu stěžovatele: Azylový dům, Cesta v Gorice 15, 1000 Ljubljana (tataáž adresa je uvedena i na zadní straně obálky, v níž byla krajskému soudu doručena žaloba). Krajský soud se přesto písemnými dotazy ze dne 25. 5. 2009 obrátil na příslušné orgány Policie České republiky s žádostí o zjištění pobytu stěžovatele a posléze – s ohledem na zjištění, že byl proveden v rámci Dublinského řízení transfer stěžovatele do Slovinska – mu usnesením ze dne 24. 6. 2009, č. j. 63 Az 12/2009 - 26, ustanovil opatrovníka (SOZE – Sdružení občanů zabývajících se emigranty) podle § 29 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Poté řízení o žalobě zastavil.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že stěžovatel poté, co bylo řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky zastaveno, vycestoval do Slovinské republiky, odkud v zákonem stanovené lhůtě podal žalobu právě proti danému rozhodnutí o zastavení řízení. V žalobě přitom uvedl své místo pobytu, resp. konkrétní adresu, na kterou mu lze doručovat (viz výše). Krajský soud však i přesto zjišťoval místo pobytu stěžovatele (dotazy na příslušné policejní orgány, jakož i výpisem z evidence Ministerstva vnitra založeným na č. l. 20), ačkoli tyto úkony jsou na místě až poté, co se nepodaří doručit písemnost na adresu uvedenou v žalobě.

V tomto ohledu připomíná Nejvyšší správní soud svoji judikaturu, dle které soud nevyčerpal všechny dostupné prostředky ke zjištění pobytu žadatele o azyl, jestliže pouze vznesl dotazy ohledně této skutečnosti na Ministerstvo vnitra a ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie a nepokusil se žadateli o azyl doručit písemnosti na adresu jím uvedenou v žalobě; srov. rozsudek ze dne 16. 3. 2004, č. j. 2 Azs 41/2003 - 42, publikovaný pod č. 729/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz.

Podle § 37 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 71 odst. 1 s. ř. s. je povinnou náležitostí žaloby mj. uvedení adresy, na kterou lze tomu, kdo žalobu podává, doručovat a z tohoto

pohledu tedy není zřejmé, proč krajský soud prováděl úkony směřující ke zjištění místa pobytu stěžovatele, resp. jeho adresy, když tato mu byla známa z obsahu žaloby.

Podle § 33 písm. b) zákona o azylu soud řízení zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Podle písm. e) téhož ustanovení soud řízení zastaví také v případě, že se žadatel o udělení mezinárodní ochrany nezdržuje v místě hlášeného pobytu a jeho změnu soudu neoznámil. Dikce uvedených ustanovení zákona o azylu „soud řízení zastaví“ neposkytuje možnost volby procesního postupu v případě nastoupení některé z předpokládaných okolností, soud má v takové situaci povinnost řízení zastavit (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2008, č. j. 3 Azs 40/2008 - 67, www.nssoud.cz).

Nastoupení těchto okolností však v projednávaném případě nebylo krajským soudem prokázáno, neboť jak vyplývá z výše uvedeného, krajský soud se vůbec nepokusil doručit na adresu: Azylový dům, Cesta v Gorice 15, 1000 Ljubljana, kterou stěžovatel označil v žalobě. Přitom teprve poté, co by se nepodařilo doručit písemnost na danou adresu, by bylo na místě zvažovat další postup ve smyslu § 33 písm. b) a e) zákona o azylu.

V návaznosti na námitky obsažené v kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že mezi oběma zmíněnými důvody pro výrok o zastavení řízení podle uvedeného ustanovení zákona o azylu existují rozdíly a nelze je aplikovat mechanicky tak, jak to učinil krajský soud. Naopak je nutno vážit, který z daných důvodů skutečně nastal, a v tomto ohledu odkazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek ze dne 21. 8. 2009, č. j. 1 Azs 38/2009 - 48, www.nssoud.cz., který se podrobně zabýval právě vzájemným vztahem mezi ustanoveními § 33 písm. b) a e) zákona o azylu.

V tomto směru lze připomenout taktéž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2009, č. j. 8 Azs 26/2009 - 45, www.nssoud.cz, který konstatoval, že ustanovení § 33 písm. e) zákona o azylu nedopadá na případy, kdy je účastník řízení vyhoštěn, tj. nikoliv o své vůli donucen opustit území České republiky. V daném případě sice nedošlo k vyhoštění, ale k transferu stěžovatele, nicméně principálně se jednalo o obdobnou situaci, jejíž podstatou je, že došlo k opuštění území České republiky nikoli z vůle stěžovatele, a proto lze závěry citovaného rozsudku analogicky vztáhnout také na tento případ.

V případě podání žaloby proti rozhodnutí, kterým bylo zastaveno řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) ve spojení s § 10a písm. b) zákona o azylu, mohou z povahy věci nastat dvě modelové situace, a sice podání žaloby z území České republiky a ze zahraničí (tak tomu bylo i v nyní souzené věci). Ve druhém případě je pak vyloučeno, aby měl žalobce místo hlášeného pobytu ve smyslu § 77 zákona o azylu, jež se nepochybně vztahuje k místu na území České republiky, a to ke konkrétnímu azylovému zařízení, do něhož je žadatel ministerstvem vnitra umístěn, případně k jinému místu, s nímž ministerstvo vnitra vyslovilo souhlas.

V tomto směru je tedy možné dát za pravdu stěžovateli, pokud tvrdí, že krajský soud špatně aplikoval ustanovení § 33 písm. e) zákona o azylu, neboť stěžovatel neměl

místo hlášeného pobytu ve smyslu § 77 zákona o azylu, nemohl se na něm nezdržovat ani si jej změnit, a proto v jeho případě nebyla splněna ani jedna z podmínek pro užití § 33 písm. e) zákona o azylu.

Na druhou stranu je však třeba poznamenat, že účastník řízení (stejně jako soud) je primárně vázán tím, co je uvedeno v žalobě a nelze souhlasit se stěžovatelem v tom, že nelze spravedlivě požadovat, aby oznamoval místo svého pobytu v zahraničí. Ostatně daný případ je toho důkazem, neboť místo svého pobytu krajskému soudu oznámil přímo v žalobě podané ze zahraničí. Nehledě na to, že se jedná o obligatorní náležitost žaloby (viz výše) a že je v zájmu samotného účastníka řízení, aby byl pro krajský soud, který přezkoumává jím napadené rozhodnutí, kontaktní. S tím souvisí i stěžovatelem namítná absence náležitého poučení ve vztahu k oznámení místa pobytu, k níž je třeba toliko pro úplnost poznamenat, že taková poučovací povinnost není nikde explicitně stanovena a je třeba primárně vycházet z toho, co účastník řízení uvede v žalobě.

Pokud jde o poslední námitku stěžovatele směřující vůči postupu krajského soudu, který se nepokusil zjistit místo jeho pobytu - ať už prostřednictvím Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky nebo využitím spolupráce na základě Dublinského nařízení - nutno poznamenat, že uvedená námitka je irelevantní, neboť stěžovatel místo svého pobytu uvedl a za dané situace nebyl žádný prostor ani důvod pro jakékoli další úkony krajského soudu ve výše uvedeném smyslu.

S ohledem na tyto skutečnosti Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud pochybil, neboť jeho odkaz na § 33 písm. b) a e) zákona nemůže obstát a nebyly tak splněny podmínky pro zastavení řízení dle § 47 písm. c) s. ř. s., čímž se dopustil pochybení, jež vykazuje takovou intenzitu, která by mohla mít vliv na hmotněprávní postavení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení krajského soudu podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, který byl vysloven v odůvodnění tohoto rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v dalším řízení (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. prosince 2009

JUDr. Radan Malík
předseda senátu